

ارائه مدل آمادگی بیمارستانی در مخاطرات زیستی برای ایران

چکیده

مقدمه: احتمال وقوع انواع مخاطرات زیستی طبیعی (اپیدمی، پاندمی، بیماری های نوپدید و بازپدید) و انسان ساخت (جنگ زیستی، بیوتروریسم، جنایت زیستی) در جمهوری اسلامی ایران وجود دارد. مخاطرات زیستی اثرات نامطلوبی بر سلامت جسمی و روانی افراد و تبعات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی زیادی را به دنبال دارد. نقش بیمارستان ها با سطح آمادگی بالا در پاسخ مناسب به حوادث و بلایا و کاهش پیامدهای آن حائز اهمیت می باشد. مطالعه حاضر با هدف ارائه مدل آمادگی بیمارستانی در مخاطرات زیستی جهت تقویت آمادگی بیمارستانها و رفع موانع و چالش های موجود انجام می شود.

روش پژوهش: مطالعه حاضر، در سه مرحله شامل مرور نظام مند، مصاحبه، طراحی مدل و دلفی صورت گرفت. در گام اول از روش مرور نظام مند، جهت شناسایی مدل های آمادگی بیمارستانی جهت مدیریت مخاطرات زیستی در جهان استفاده گردید. بدین منظور جستجو در پایگاه های اطلاعاتی شامل Pub Med, Web of science, Google scholar Scopus, ProQuest, Science Direct, Cochrane Library و همچنین از طریق جستجوی دستی صورت گرفت. در مرحله دوم به منظور شناسایی ابعاد و مؤلفه های تأثیرگذار بر آمادگی بیمارستانی در مخاطرات زیستی با بهره گیری از روش کیفی ۴۰ مصاحبه چهره به چهره نیمه ساختارمند با مدیران، خبرگان و کارشناسان و مسئولین انجام شده و با روش تحلیل محتوا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و مدل اولیه طراحی گردید. در مرحله سوم اعتبارسنجی مدل اولیه با استفاده از روش دلفی صورت گرفت و مدل نهایی ارائه گردید.

یافته ها: پس از انجام مراحل مختلف فرایند انتخاب مقالات و در نظر گرفتن معیارهای ورود و خروج، ۲۳ مقاله در تحلیل نهایی وارد شدند. پس از بررسی مقالات منتخب با روش تحلیل تماتیک، اقدامات آمادگی به سه بخش اقدامات مدیریتی، تخصصی و پشتیبانی تقسیم گردید. پس از جمع آوری و تحلیل داده های حاصل از مصاحبه، ابعاد مدل در قالب چهار مضمون اصلی شامل کاهش آسیب (با زیر مضمون های آمایش سرزمینی، بخش ویژه بیماران عفونی، شناسایی مخاطرات و تحلیل خطر زیستی)، آمادگی (شامل زیر مضمون های مدیریت دانش و توانمندسازی، تسهیل آمادگی و رفع موانع و چالش ها، سیاستگذاری و برنامه ریزی و افزایش ظرفیت)، پاسخ (با زیر مضمون های مدیریت و سازماندهی، تعامل و هماهنگی، کنترل آلودگی، ایمنی و امنیت زیستی، مدیریت ارتباطات و اطلاعات و پایش و تشخیص) و بازیابی (با زیر مضمون های جسمی، روانی-اجتماعی، اقتصادی و منابع بیمارستان) استخراج گردید. سپس با انجام یک مرحله دلفی تمام سؤالات به درصد توافق بالای ۶۶٫۶۶ درصد دست یافتند. مدل مفهومی نهایی آمادگی بیمارستانی در مخاطرات زیستی با ترسیم روابط مضامین استخراج شده، ارائه گردید.

نتیجه گیری: بر اساس نتایج مطالعه نیاز به یک مدل جامع و کاربردی آمادگی بیمارستانی در مخاطرات زیستی ضروری می باشد. آمادگی بیمارستانی مبتنی بر مدل بایستی بر مبنای ارزیابی خطر و رتبه بندی بیمارستانها ارائه شده و برنامه آمادگی بایستی شامل مولفه های اصلی از قبیل توسعه ویژه بیماران عفونی، آموزش و توانمندسازی پرسنل، تعامل و هماهنگی، ایمنی و امنیت زیستی، کنترل آلودگی، مدیریت ارتباطات و اطلاعات و پایش و تشخیص باشد. وجود مدل آمادگی بیمارستانی در مخاطرات زیستی موجب پاسخ موثر و کاهش پیامدهای جسمانی، روحی-روانی، اجتماعی و اقتصادی مخاطرات زیستی می گردد.

کلمات کلیدی: مخاطرات زیستی، آمادگی، بیمارستان، بلایا، حوادث، فوریت ها